

प्रत्यक्षात कृती गरज आहे...

मध्य रेल्वेच्या मुंब्रा स्थानकाजवळ ९ जून रोजी झालेल्या भयंकर रेल्वे दुर्घटनेचा विषय नुकताच राज्याच्या विधिमंडळत चर्चेला आला होता. या विषयावर मुंबईच्या लोकप्रतिनिधींकडून जितक्या गांभीर्याने चर्चा व्हायला हवी होती, दुर्दैवाने तशी न झाल्याने सर्वसामान्यांचा नक्कीच भ्रमनिरास झाला असेल. उपनगरीय लोकल ट्रेन हा महामुंबईत राहणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीच्या जिवाळव्याचा विषय आहे. कामधंद्यासाठी मुंबईच्या एका टोकापासून दुसरे टोक गाठणारा सर्वसामान्य मुंबईकर हा आपल्या आयुष्यातील जवळपास निम्मा काळ लोकल ट्रेनमध्ये घालवतो, असे म्हटले जाते. यात बऱ्याच प्रमाणात तथ्यही आहे. मुंबईकरांची सकाळ होते तीच मुख्यत लोकल ट्रेनच्या टारमिंगने. आपल्याला अमुक तमूक वेळेची लोकल पकडायची असल्याने त्यानुसारच झोपेतून उठून सकाळची कामे उरकली जातात. सायंकाळी-रात्री आपापल्या कामधंद्याच्या ठिकाणाहून निघून घर गाठण्यासाठीही हीच तंहा. मुंबईकरांच्या दैनंदिन जीवनाचे वेळापत्रक हे लोकल ट्रेनच्या टाईम टेबलशी जुळलेले असते. या वेळपत्रकात काही गडबड झाली की पुढच्या कामांचे नियोजन बिघडलेच म्हणून समजा. मुंबईच्या मध्य, हार्बर, ट्रान्स हार्बर, पश्चिम रेल्वे मार्गावरून पहिल्या लोकलपासून ते शेवटचा लोकलपर्यंत सरासरी ७५ लाख प्रवासी दररोज प्रवास करतात. ही प्रवासी संख्या जगात इतर कुठल्याही सार्वजनिक प्रवासी सेवेतील सर्वाधिक प्रवासी संख्या असेल. त्याचवेळेस लोकल ट्रेनमधून पडून या अन्य कारणांमुळे मृत्युमुखी पडणाऱ्या तसेच जखमी होणाऱ्या प्रवाशांची संख्याही नक्कीच सर्वाधिक असेल. राज्याचे सार्वजनिक परिवहनमंत्री प्रताप सरनाईक यांनी लोकल ट्रेनमधून पडून मृत्युमुखी पडलेल्या प्रवाशांचा आकडा विधानसभेत सांगितला. मुंबई उपनगरीय रेल्वे अपघातात मागच्या ३ वर्षांत ७,५६५ प्रवाशांचा मृत्यू झाला असून ७,२९३ प्रवासी जखमी झाल्याची माहिती प्रताप सरनाईक यांनी दिली. हा आकडा ऐकून अंगाचा नुसता थरकाप झाला. ही संख्या कमी होण्याची कुठलीही चिन्हे सध्या तरी दिसून येत नाहीत. स्वतःला मुंबईकर म्हणवून घेणारा माणूस केव्हाच मुंबईच्या सीमेतून हद्दपार झालेला आहे. वृद्ध ते वसई-विवार, पालघर, कुर्ला ते ठाणे-कल्याण, बदलापूर, अंबरनाथ, कर्जत-कसारादरम्यानच्या उपनगरांमध्ये राहणाऱ्यांची संख्या कोटींच्या घरात आहे. त्यांपैकी लाखो प्रवासी मुंबईच्या शेवटच्या टोकापासून दररोज कामधंद्यांच्या निमित्ताने लोकल ट्रेनमधून प्रवास करत मुंबई गाठतात. गर्दीने खचून भरलेल्या लोकलमध्ये गुराढोरासारखे चढतात, आत पाय ठेवायला जाण नसल्यावर अक्षरशः दरवाजाला लॉबकळत प्रवास करतात. असा जीवधेणा प्रवास करताना कधी कुणाचा हात चुटतो. कधी कुणाचा तेल जातो तर कुणाला पोलचा फटका बसतो. मुंब्रा रेल्वे स्थानकाजवळ घडलेला अपघातही त्यांपैकीच एक. एकमेकांच्या शेजारून जाणाऱ्या ट्रेनमध्ये लटकलेल्या प्रवाशांच्या बॅगा घासल्या गेल्या आणि क्षणाधार्य ८ प्रवासी ट्रॅकवर पडले. यापैकी ७ प्रवाशांचा मृत्यू झाला. एकाचवेळी ही दुर्घटना घडल्याने सर्वांचे लक्ष या घटनेने वेधून घेतले हे निश्चित. कारण दररोज असे कितीतरी अपघात होत असतात. त्यात अनेकांचा मृत्यूही होत असतो, पण मृत्युमुखी पडलेल्या कुटुंबाकडे रेल्वे प्रशासन व लोकप्रतिनिधी यापैकी कुणी दुर्लुकीही पाहत नाही. भारतात मरण किती स्वस्त आहे हे कुणाला पाहायचे असेल तर त्याने रेल्वे अपघातांमध्ये मृत्युमुखी पडणाऱ्यांचा आकडा बघावा. काही अपवाद वगळते तर कुणी हौसेखातर असा प्रवास करत नाही. मुंबईशी कनेक्टिव्हिटी असलेला इतर कुठलाही सक्षम पर्याय नसल्याने पोटापाण्यासाठी नाईलाजास्तव प्रवाशांना जीवावर उदार होऊन असा प्रवास करावा लागतो, हे इथे समजून घेतले पाहिजे. मागच्या काही वर्षांमध्ये रेल्वे प्रशासनाने भाडेवाढ करून प्रवाशांसाठी स्वयंचलित दरवाजांच्या एसी लोकल सेवेत आणल्या. परंतु या लोकल चालवताना सामान्य लोकलाच्या फेंफ्या कमी करण्याचेही कामही केले. सर्वसामान्य प्रवासी या ट्रेनमध्ये चढू शकत नाही. त्यामुळे एसी लोकलच्या मागून येणाऱ्या ट्रेनमधील दुपट गर्दीचा प्रवाशांना सामना करावा लागतो. बदलापुरातील रेल्वे स्थानकात एसी लोकलविरोधात प्रवाशांनी उग्र आंदोलन केले होते. अद्यापही या समस्येवर तोडगा निघालेला नाही. मुंब्रा अपघातानंतर सर्वच लोकल स्वयंचलित दरवाजाच्या एसी लोकल करायच्या आणि त्याचे भाडेही माफक ठेवायचे यावर असा विचार रेल्वे प्रशासनाने सुरू केल्याचे मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले. हा विचार रेल्वेला मुंब्रा अपघाताच्या आधी का सुचला नाही? प्रताप सरनाईक यांनी मुंबई लोकलमध्ये होणाऱ्या गर्दीवर तोडगा म्हणून पार्करी कर्मचाऱ्यांना कार्यालयात हजर होण्याच्या वेळेत अर्धा तासाची सवलत दिल्याचे सांगितले. खासगी आस्थापनांमधील कार्यालयाच्या वेळंवर अभ्यास करण्यासाठी कृती समिती नेमण्यात येईल, अशी माहितीही त्यांनी दिली. हा विषय काही आजचा नाही. नाही म्हटले तरी मागच्या ५ ते १० वर्षांपासून खासगी, सरकारी कार्यालयांच्या वेळा बदलण्याचे गुन्हाळ सुरूच आहे. खुद्द मुंबई उच्च न्यायालयाने राज्य सरकारला सूचना करूही हा विषय रेंगाळलेला आहे. मेट्रोचे जाळे टप्प्याटप्प्याने विस्तारत आहे. ही एक दिलासादायक बाब असली तरी, मेट्रोचे जाळे संपूर्ण महामुंबईत पसरायला किमान एक दशक किंवा त्याहून जास्त काळ लागण्याची शक्यता आहे. तोपर्यंत लोकलवरील ताणाचे काय करायचे? वसोवो ते घाटकोपर मेट्रो सुरू होऊन एक दशक उलटून गेले आहे. सद्यस्थितीत तुम्ही कुठल्याही वेळेत मेट्रो वनवर जा तुम्हाला तिथेही हमखास गर्दी दिसून येते. एल्फिन्स्टन रेल्वे स्थानकातील ब्रिजवर झालेली चेंगराचेंगरी असो किंवा मुंब्रा दुर्घटना हे सर्व अनियमित गर्दीचाच परिणाम आहे. त्यामुळे लोकल प्रवाशांचे मृत्यू रोखायचे असतील, तर गर्दी नियोजनाचा विषय रेल्वे प्रशासन व राज्य सरकारच्या अर्जेड्यावर हवा. त्यासाठी कृती समितीच्या घोषणेऐवजी प्रत्यक्ष कृती करण्याची खरी गरज आहे.

दिव्यांग कल्याण मंत्रालयालाच सहाय्याची गरज!

महाराष्ट्रात दिव्यांग कल्याण हा नवीन मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग स्थापन करण्यात आला आहे. विभागाकडून दिव्यांग व्यक्तींना विशिष्ट सेवासुविधा पुरविल्या जाणे अपेक्षित असते. परंतु प्रत्यक्षात दिव्यांग कल्याण मंत्रालयालाच सहाय्याची गरज निर्माण झाली आहे.

किती वेळा आढावा घेतला असेल, हा संशोधनाचा विषय आहे. कारण अपंग शाळांसाठी शाळा चालवण्यासाठी शासनाचे जे वेतनेतर अनुदान मिळत होते, ते गेले अनेक वर्ष या शाळांना मिळालेले नाही. विद्यार्थ्यांना दरमहा मिळणारी शासनाची शिष्यवृत्तीदेखील अद्याप मिळालेली नाही. तसेच शाळेत कार्यरत अनेक कर्मचाऱ्यांना सातत्या वेतन आयोगाची थकबाकी देखील मिळालेली नाही. या सर्व गोष्टी शासनाने पाहित केल्या आहेत, मात्र मुलांपर्यंत, शाळेपर्यंत व कर्मचाऱ्यांपर्यंत त्या पोहोचलेल्या नाहीत, अथवा पोहोचत नाहीत. अनेक शाळांतील कनिष्ठस्तर प्रक्रिया मंत्रालयातून सांगितली जात आहे. मुळत सेवार्थ प्रणालीतून अशा प्रकारे पद लुप्त होणे हेच आश्चर्यजनक आहे.

दिव्यांग कल्याण मंत्रालय स्थापन तर झाले. परंतु त्यांचा या शाळकरी दिव्यांगांना व त्यांच्या शाळांना काहीच फायदा होत नाही. याउलट प्रत्येक गोष्टीसाठी सहाय्यक आयुक्त, उपायुक्त, आयुक्त नंतर मंत्रालय अशा फाईल्स फक्त फिरत असतात; मात्र त्यावर कार्यवाही पुढे सरकत नाही. अनेक सहाय्यक आयुक्त कार्यालयात शासनाच्या वतीने जबाबदार कर्मचारी नियुक्त नाहीत. जे आहेत ते प्रभारी. त्यामुळे कामाला वेग येत नाही. दिव्यांग विद्यार्थ्यांना शिकविण्याचे विशेष प्रशिक्षण घेतलेले शिक्षक बीएड, एम.एड., पीएच.डी. असले तरी त्यांना प्राथमिकच पगार मिळतो. असे असले तरी दिव्यांगांना शिकवण्याचे महत्कार्य हे शिक्षक मोट्या

भिवंडी-वाडा।-मनोर या रस्त्यावरील खड्ड्यांमुळे कार्यालयात जाणाऱ्या नागरिकांना आपला जीव गमवावा लागतो. शाळेत जाणाऱ्या मुलांना जीव मुठीत घेऊन जावा लागतो. अशा परिस्थितीत हा रस्ता वेळीच का व्यवस्थित केला जात नाही हाच मोठा प्रश्न नागरिकांना सतत पडत असतो. प्रत्येक वर्षी रस्ता खराब होत असल्याने एकनाथ शिंदे मुख्यमंत्रीपदी असताना त्यांनी स्वतः या रस्त्याची पाहणी केली होती. त्यानंतर ८०१ कोटींचा निधी मंजूर करण्यात आला.

तेव्हापासून या रस्त्याचे काम सुरू आहे. कामाला सुरुवात झाली आहे. पण दोन्ही बाजूकडील रस्ता थोडा, थोडा सिमेंट कॉंक्रीटीकरण करत असल्याने मधल्या भागातील रस्त्यावर खड्डे पडले आहेत, यामुळे स्थानिक नागरिकांनी प्रशासनाला साथदेखील देणे आवश्यक आहे. या रस्त्यासाठी ईंगल इन्फ्रा कंपनीला निधी देण्यात आला आहे तर ८० कोटी या मार्गावर कॉंक्रीट पॅच मारण्यासाठी मंजूर करण्यात आले.

काही अंतरावर दोन ते तीन किलोमीटरपर्यंत सिमेंट कॉंक्रीटीकरणांचे काम झाले आहे. पण एका बाजूने तीन किलोमीटर तर दुसऱ्या बाजूने दोन किलोमीटर असे काम होत असल्याने मध्यभागी पडलेल्या खड्ड्यामुळं प्रवास जीवधेणा झाला आहे. हा भिवंडी-वाडा-मनोर रस्ता सिमेंट कॉंक्रीटीकरणाने पूर्ण झाला की, पुढील २५ ते ३० वर्षे नागरिकांची चिंता मिटेल, अशी अपेक्षा आहे.

भिवंडी-वाडा रस्ता प्रत्येक वर्षी पावसाळ्यात खड्डेमय स्थितीत असतो. यावर्षी तर नेहमीसारखे खड्डे झाले असून या रस्त्यावरून प्रवास करणे म्हणजे मृत्यूला आमंत्रण देण्यासारखं झाले आहे. रस्त्यावरील खड्ड्यांमुळे साचलेल्या पाण्यात खड्ड्यांचा अंदाज येत नाही आणि त्यामुळे अपघात होण्याची शक्यता वाढली आहे. अनेक ठिकाणी ट्रक आणि इतर मोठी वाहने खड्ड्यात पलटल्याच्या घटना घडल्या आहेत, ज्यामुळे मोठे नुकसान झाले आहे.

भिवंडी-वाडा-मनोर रस्त्याबाबत केंद्र सरकार उदासीन!

ठाणे जिल्हा आणि पालघर जिल्ह्याला जोडणारा भिवंडी-वाडा-मनोर रस्ता हा थेट ग्रामीण भागातील नागरिकांना शहराशी जोडतो. लाखो नागरिक या रस्त्यावरून ये-जा करतात. किरकोळ कामाकरितादेखील मुख्य मार्ग हा नागरिकांना अवलंबावा लागत असल्याने नागरिक, शाळेत जाणारी मुले या रस्त्यावरून दररोज ये-जा करत आहेत. या मार्गावरून मोठ्या प्रमाणात अवजड वाहने मुंबई-गुजरात परिसरातून ये-जा करत असतात. केंद्र शासनाने देशभरात खूप वांगल्या प्रकारे कामे करून उत्कृष्ट रस्ते बनवलेले आहेत. मग या भिवंडी-वाडा-मनोर रस्त्याकडे केंद्र सरकार का दुर्लक्ष करत आहे, हाच मोठा प्रश्न ग्रामीण भागातील नागरिकांना पडला आहे.

सध्या भिवंडी-वाडा-मनोर रस्ता मृत्युचा सापळा झाला आहे. या ६४ किमी रस्त्यावर ठिकठिकाणी मोठमोठे खड्डे पडले असून, वाहतुकीस मोठा अडथळा निर्माण झाला आहे. तब्बल ८०१ कोटी रुपयांचा निधी ईंगल इन्फ्रा कंपनीला देण्यात आला आहे तर ८० कोटी या मार्गांवर कॉंक्रीट पॅच मारण्यासाठी मंजूर करण्यात आले आहेत. त्यामुळे या मार्गावर ८८१ कोटी मंजूर झाल्यानंतरही कामाचा दर्जा आणि गती अत्यंत स्थ असून, नागरिकांच्या जीवाला रोज धोका निर्माण झाला आहे.

या मार्गावर २०१५ ते २०२५ वर्षांपर्यंत झालेल्या अपघातात सुमारे ५०० जणांना जीव गमवावा लागला आहे. तर अनेकजण जखमी झाले असल्याची आकडेवारी समोर येत आहे. या रस्त्याच्या अपूर्ण कामाकडे लक्ष वेधण्यासाठी पाच वर्षांत अनेक आंदोलने झाली. मात्र प्रशासन याकडे गांभीर्याने बघत नसल्याने आजही निष्पाप लोकांचे जीव जात असून संसार उघड्यावर पडले आहेत. प्रशासन आता जागृत झाले. स्थानिक आमदार आणि लोकप्रतिनिधी यांच्यात झालेल्या बैठकीत भिवंडी-वाडा-मनोर रस्त्यावर पडलेले खड्डे भरण्याचे काम सुरू झाले आहे.

तसेच खड्ड्याच्या बाजूला पडलेली रेती आणि खडी बाजूला करण्याच्या कामाला सुरुवात झाली आहे. तसेच सिमेंट कॉंक्रीटीकरणाचे एका बाजूचे काम या वर्षाच्या

समस्येला सामोरे जावे लागत असल्याने रास्ता रोको आंदोलन करण्यात आले होते. मागील १२ वर्षे या रस्त्याला दुरुस्तीकरिता निधी मिळत आहे.

तरीही हा रस्ता अद्याप सुसज्ज असा झाला नाही. या महामार्गाची अवस्था अक्षरशः दयनीय झाली असून वारंवार घडणाऱ्या अपघातांमुळे आक्रमक झालेल्या स्थानिकांनी १० ऑगस्ट-२०२३ रोजी रास्ता रोको आंदोलन केले होते. वाडा-भिवंडी महामार्गावरील कुड्स येथे हा महामार्ग स्थानिकांनी रोखून धरला. तब्बल दीड तासांपेक्षा अधिक काळ या महामार्गावर रास्ता रोक करण्यात आल्याने महामार्गावरील वाहतूकदेखील विस्कळीत झाली.

आंदोलनावेळी ठेकेदार आणि सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अधिकाऱ्यांविरोधात जोरदार घोषणाबाजी करण्यात आली. यावर्षी हिवाळी अधिवेशन सुरू होण्यापूर्वी या मार्गावर अपघातात एका मुलीचा जीव गेला होता, यामुळे या रस्त्याचा विषय थेट अधिवेशनात निघाल्यामुळे १८ डिसेंबर २०२३ रोजी विधान परिषद सदस्यांनी या रस्त्याच्या दुरवस्थेचा मुद्दा उपस्थित करून कंत्राटदारावर गुन्हा दाखल करा, अशी मागणी केली होती. त्यावर सार्वजनिक बांधकाम मंत्री यांनीदेखील या प्रश्नावर जिजाऊ कन्स्ट्रक्शनला काळ्या यादीत टाकण्याची घोषणा करत एसआयटी चौकशी करण्याचे सूचित केले होते.

निष्कर्षाऐवजी गोंधळात वाढ

एअर इंडियाच्या ड्रीमलायनर विमानाला अहमदाबाद येथे झालेल्या भीषण अपघातानंतर, महिनाभराने त्यामागची कारणे शोधणारा हंगामी निष्कर्ष अहवाल आला आहे. मात्र या निष्कर्षातून काही ठोस हाती लागण्याऐवजी संदिग्धता वाढली आहे. विमान अपघात तपास यंत्रणेने काढलेल्या १५ पानी अहवालात इंधनपुरवठा खंडित झाल्यामुळे अपघात घडल्याचे समोर आले आहे.

पक्ष्यांची धडक, इंधनातील भेसळ, देखभालीतील त्रुटी, वैमानिकांची वैद्यकीय स्थिती किंवा मद्यसेवन या सर्व शक्यता या अहवालात फेटाळून लावण्यात आल्या आहेत. परंतु वैमानिकांमधील दोन वाक्यांचे संभाषण जाहीर झाल्यानंतर त्यातून वैमानिकांच्या चुकीकडे किंवा वैमानिकाने आत्मघातकी कृती केली का, याकडे अंगुलिनिर्देश करायचा होता का, असा सवाल करत वैमानिक संघटना संतप्त झाल्या आहेत. वैमानिक तर त्यांची बाजू मांडायला हयात नाहीत. ‘इंधनाचा स्विच तू बंद केलास’ का’ हा वैमानिकाचा प्रश्न आणि त्यावरचे ‘मी नाही केला,’ हे दुसऱ्या वैमानिकाचे उत्तर, एवढ्याच अखेरच्या संभाषणाचा संदर्भ या अहवालात आहे. त्यावरून थेट यापैकीच कुणी एकाने स्विच बंद केला, हा निष्कर्ष काढणे योग्य ठरणार नाही.

वैमानिक, विमान कर्मचारी यांचे रुबाबदार राहणे-बोलणे, त्यांचे वेतन, जीवनशैली ही आपल्याला दिसते; परंतु त्या पण या घोषणा महायुती काळात कामगदावरच राहिली असल्याचे अभ्यासक सांगत आहेत. रस्ते अभ्यासकांच्या म्हणण्यानुसार जिजाऊ कन्स्ट्रक्शन यांनी रस्त्याची कामे केली होती, मग तरीही हा मुद्दा अधिवेशनात कसा आला, याचीही माहिती अद्यापही समोर आली नाही. या रस्त्याचे सुमारे ४० किलोमीटरचे काम ईंगल इन्फ्रा कंपनीला देण्यात आले आहे. भिवंडी-वाडा-मनोर हा महामार्ग मुंबई-अहमदाबाद राष्ट्रीय महामार्गाला पर्यायी महामार्ग म्हणून समजला जातो. मात्र सध्या या महामार्गाची अवस्था ‘जैसे थे’च पाहायला मिळत आहे.

अपघातारी तक्रारी करूनदेखील सार्वजनिक बांधकाम विभाग या महामार्गाच्या दुरुस्तीकडे दुर्लक्ष करत आहे. ठेकेदार आणि सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अधिकाऱ्यांचे चांगले संबंध असल्याने हा महामार्ग खड्डेमय झाल्याचा आरोप येथील स्थानिक नागरिकांकडून करण्यात आला आहे.

पण आता प्रशासनाने देखील हा रस्ता खड्यापासून मुक्त करण्याची तयारी केली आहे. स्थानिक नागरिकांनीदेखील सहकार्य करावे, असे ठाणे जिल्हा प्रशासनाच्यावतीने लोकप्रतिनिधींना सांगण्यात आले आहे. कारण एकदा रस्ता सिमेंट कॉंक्रीटीकरणाने पूर्ण झाला की, पुढील २५ ते ३० वर्षे नागरिकांना उत्कृष्ट दर्जाचा रस्ता मिळणार आहे. अवघ्या एका महिन्यात गणेशोत्सवाला सुरुवात होईल.

भिवंडी तालुका आणि वाडा तालुका परिसरातील ग्रामीण भागात मोठ्या उत्साहात गणेशोत्सव सण साजरा केला जातो. गणेशाच्या मूर्ती याच भिवंडी-वाडा-मनोर मार्गावरून नागरिक घरी घेऊन जातात. आता पावसाने पडलेल्या खड्ड्यामुळे नागरिकांनाच वाहनातून जाताना जीव मुठीत घेऊन प्रवास करावा लागत आहे. यामुळे गणेशोत्सवात श्री गणेशाच्या मूर्ती घेऊन जाण्यापूर्वी तरी हा रस्ता खड्डेमुक्त करा, अशी मागणी ग्रामीण भागातील नागरिक करत आहेत.

आहे’ असं म्हणू शकत नाहीत - कारण त्यांचं अपत्यच बहिरं असण्याचं दुःख तेच जाणतात.

समाजकल्याण विभागांतर्गत २००५ नंतर नवीन पेन्शन योजनेंतर्गत भरती झालेले शिक्षक कर्मचारी आहेत. त्यांच्या पगारातून १० टक्के रक्कम डीसीपीएसमध्ये जमा केली जाते, परंतु शासनाचा हिस्सा, व्याज व प्राण नंबर अजूनही नाही. कर्मचाऱ्यांना स्वतःच्या पैशांचे काय होते, याची माहिती नाही. हा सर्वात मोठा घोटाळा आहे, असे समाजकल्याण विभागातीलच कर्मचारी सांगतात. शासनाकडून जे जीआर निघतात, ते दिव्यांग मंत्रालयासाठी स्वतंत्रपणे लागू करणे आवश्यक असते. समाजकल्याण विभागाकडून स्वतंत्र जीआर न निघाल्यामुळे शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना शासकीय योजनांचा लाभ मिळत नाही. उदाहरणार्थ, २०२४ मध्ये निघालेला जुनी पेन्शन योजना लागू करणारा जीआर. विभागाकडून कोणतीही हालचाल न झाल्यामुळे संबंधित शिक्षक या योजनांचा लाभ घेऊ शकत नाहीत. सातवा वेतन आयोग लागू होऊनसुद्धा, बारा वर्षे व २४ वर्षांची सेवा झालेल्या शिक्षकांना चटोपाख्याय आयोगानुसार वेतनश्रेणी दिलेली नाही. कारण, विभागाचा स्वतंत्र जीआर नाही, हे कारण पुढे करून टाळाटाळ केली जाते.

दिव्यांगांच्या समस्या त्वरित सुटाय्यात, यासाठीच हे मंत्रालय स्थापन झाले. मात्र सरकार या मंत्रालयाला पूर्णवेळ मंत्री व अधिकारी देत नसेल, तर त्याचा काय उपयोग? दिव्यांग व्यक्तींमध्ये शारीरिक, मानसिक, बौद्धिक, संवेदी आणि न्यूरोडेव्हलपमेंटल विकारांसारखे विविध अपंगत्व प्रकार असतात. अशा जटिल समस्यांचे निराकरण करणाऱ्या मंत्रालयाचा कारभार तर नीट चालायला हवा. पण सरकारला वेळ नाही. दिव्यांग मंत्रालयासाठी स्वतंत्र मंत्री आणि अधिकारी असणे गरजेचे आहे. दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या आणि त्यांच्या शिक्षकांच्या समस्या तातडीने सोडवायला हव्यात. जर दिव्यांग व्यक्तींनाच इथे वषाणूनेष ताटकळत बसावं लागत असेल, तर इतरांचे काय?

■बातमी/ लेख प्रीती दीपक

नाईक : “विद्येचे माहेरघर आणि सुसंस्कृत पुणे अशी बिरुदावली अभिमानाने मिरवणाऱ्या पुण्यात दिवसेंदिवस बोकाळत चाललेली गुन्हेगारी पाहता पुण्याची मूळ ओळखच मिटून जाते की काय, अशी भयावह परिस्थिती हल्ली पुणे शहरात निर्माण झाली आहे. पोलिसांचा गुन्हेगारांवर आणि गृहखात्याचा पोलिसांवर वचकच न राहिल्याने कधी काळी शांत असलेले पुणे आता कमालीचे अशांत बनले आहे. खून, मारामाऱ्या, बलात्कार, खंडणी वसुलीच्या घटनांमुळे पुण्यात गुंड टोळ्यांची दहशत निर्माण झाली आहे. शहराच्या विविध भागांत गुन्हेगारांच्या टोळ्या वाढीस लागल्या व त्या भागांत कायद्याचे नव्हे, तर गुन्हेगारांचेच राज्य निर्माण झाले. पोलिसांचा वचक संपल्याने गुन्हेगारांचा दबदबा वाढला व राजकीय आश्रयामुळे तर गुंडांच्या या टोळ्या मोकाट सुटल्या आहेत,” असा टोला उद्धव ठाकरेच्या शिवसेनेनं लगावला आहे.

जनाची वा मनाची तर लाज वाटली नाहीच, पण...

“पुण्याच्या तळजाई टेकडीवरील ताजी घटना तर पुणे पोलिसांसाठी लांछनास्पद म्हणावी अशीच आहे. फिटोस अकादमीचे दीडशे ते दोनशे तरुण-तरुणी रोज तळजाई टेकडीवर पोलीस भरतीचा सराव करण्यासाठी येतात. मंगळवारी सकाळी नेहमीप्रमाणे टेकड-

‘पुणे तिथे गुन्हे! लेकींवर हात टाकताना...’ ‘देवाभाऊ’चा उल्लेख करत हल्लाबोल, ‘अश्लील नजरेने...’

“सरावाच्या वेळी हे गुंड पैलवान अश्लील नजरेने पाहतात, अनेकदा असभ्य शेरबाजी करतात, फेसबुक व इन्स्टाग्रामवर मैत्री करण्यासाठी धमकी देतात, रोज धरापयंत पाठलाग करतात अशी पोलीस भरतीचा सराव करणाऱ्या मुलींची गंभीर तक्रार आहे. मात्र विनयभंगाच्या फिदाईसह एवढ्या गंभीर तक्रारी असतानाही सरकार नगर ठाण्याचे पोलीस या मुलीऐवजी गुन्हेगारांना सहकार्य करत राहिले. गुन्हेगाराविरुद्ध तक्रार आल्यानंतर त्यांच्यावर कारवाई करण्याची भोक्ळीकच पोलिसांना नसल्याने पुण्यातील गुन्हेगारी वाढली आहे. वाढत्या गुन्हेगारीला आळा घालण्यासाठी पुण्यात सात नवीन पोलीस ठाणी सुरू होत आहेत. मात्र राज्यकर्त्यांच्या आदेशानुसार पोलीस गुन्हेगारांच्याच वाढीशी उभे राहत असतील तर नवीन कितीही पोलीस ठाणी सुरू झाली तर त्याचा काय उपयोग? तळजाई टेकडीवर पोलीस भरतीचा सराव करणाऱ्या मुला-मुलींवर गुंड टोळक्याने केलेला हल्ला हा सुसंस्कृत म्हटल्या जाणाऱ्या पुण्याची इभ्रत घालणारा आहे. ‘पुणे तिथे काय उणे?’ असे पूर्वी पुणेकर अभिमानाने म्हणायचे. मात्र अलीकडच्या काळात पुण्यात वाढलेली गुन्हेगारी पाहता झपुणे तिथे गुन्हेच गुन्हे”, असे म्हणण्याची वेळ पुणेकरांवर आली आहे. ‘देवाभाऊ’चे गृहखाते पुण्यातील ही झपाईंग्रिह संपवणारा आहे काय?” असा सवाल शेवटी विचारण्यात आलाय.

ीवर सरावासाठी आलेल्या तरुणींना सुमारे ५० ते ६० पैलवान गुंडांच्या टोळक्याने धक्काबुक्की केली. सरावाच्या मैदानावर प्रशिक्षणार्थी मुले-मुली पोहोचल्या तेव्हा अगोदरच चार गुंड मैदानात येऊन थांबले होते. इथून बाजूला सरका व आम्हाला सराव करू द्या, अशी विनंती मुलींनी या चौघांना केली असता त्यांनी सरळ या तरुणींना ढकलून

धक्काबुक्की शिवीगाळ करण्यास सुरुवात केली. त्यापाटोपाठ अन्य ५०-६० पैलवानांचे टोळके तिथे येऊन धडकले. अकादमीतील प्रशिक्षणार्थी मुलांनी या पैलवान टोळक्याला रोखण्याचा प्रयत्न केला असता त्यांनाही बेदम मारहाण करण्यात आली. महाराष्ट्राच्या पोलीस दलात नोकरी मिळवण्यासाठी प्रशिक्षण घेणाऱ्या लेकींवर हात टाकताना

पैलवान गुंडांच्या टोळक्याला जनाची वा मनाची तर लाज वाटली नाहीच, पण पोलिसांचे भयदेखील वाटले नाही,” असं ‘सामना’च्या अग्रलेखात म्हटलं आहे.

सरकारमधील लोकच गुन्हेगारांच्या टोळक्यांना वाचवण्याचे काम करत असतील तर...

“गुन्हेगारांच्या मनातील भीती

संपुष्टात येणे हे पोलीस प्रशासनाचे व पर्यायाने राज्याच्या गृहखात्याचे म्हणजेच मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांचे अपयश आहे, असे म्हटले तर ती अतिशयोक्ती ठरू नये. पुण्यातील ‘भाईगिरी’ का वाढतेय, याचे उत्तर गृहखाते सांभाळणाऱ्या ‘देवाभाऊंना’ नाही तर कुणाला विचारायचे? बरे, एवढे सगळे घडल्यानंतरही पुणे पोलिसांनी गुंड टोळक्याविरुद्ध तत्काळ कोणतीही कारवाई केली नाही. पोलीस स्वतःहून तर घटनास्थळी आले नाहीच, पण विनयभंग, मारहाण, शिवीगाळ याची तक्रार घेऊन सहकार नगर पोलीस ठाण्यात गेलेल्या मुला-मुलींची पोलिसांनी साथी दखलही घेतली नाही. पोलीस ठाण्यासमोर ठिय्या मांडूनही पोलिसांनी त्यांना दाद दिली नाही. अखेर या मुला-मुलींनी पोलीस आयुक्तालयात धडक दिली. मंगळवारी सकाळी ८ वाजता घटना घडलेली असतानाही सायंकाळी ७ नंतर पोलिसांनी या प्रकरणात गुन्हा दाखल केला. धक्कादायक गोष्ट अशी की, या गुंडगिरी करणाऱ्या टोळक्याविरुद्ध कारवाई करू नये, यासाठी गेट मंत्रालयातूनच पोलीस अधिकाऱ्यांवर दबाव होता, अशी माहिती आता पुढे येत आहे. सरकारमधील लोकच अशा पद्धतीने गुन्हेगारांच्या टोळक्यांना वाचवण्याचे काम करत असतील तर पोलिसांना तरी दोष देऊन काय उपयोग?” असा सवाल ठाकरेंच्या शिवसेनेनं विचारावा आहे.

वसई-विरार पालिका क्षेत्रात येणाऱ्या जिल्हा परिषद शाळांबाबत सरकारचा मोठा निर्णय

■**विरार** : वसई-विरार शहराच्या सर्वांगीण विकासाला गती देण्यासाठी मुंबई येथील विधानभवननात राज्याचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या अध्यक्षतेखाली वसई-विरारमधील विक्रम प्रकल्पांच्या आढाव्यासाठी महत्त्वपूर्ण बैठक पार पडली. या बैठकीस नगरविकास राज्यमंत्री माधुरी मिसाळ, पालघर लोकसभा मतदारसंघाचे खासदार डॉ. हेमंत सक्पा, नालासोपारा विधानसभा मतदारसंघाचे आमदार राजन नाईक, वसईच्या आमदार स्नेहा दुबे यांच्यासह विविध विभागांचे वरिष्ठ अधिकारी उपस्थित होते. या बैठकीत वसई-विरार

शहर महानगरपालिका क्षेत्रात येणाऱ्या जिल्हा परिषद शाळा, प्राथमिक आरोग्य केंद्रे आणि उपकेंद्रे यांचे विनामूल्य हस्तांतरण महापालिकेकडे करण्याचे निर्देश मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी अधिकाऱ्यांना दिले. यामुळे महानगरपालिकेला शैक्षणिक आणि आरोग्यविषयक सेवा अधिक सुसंगत पद्धतीने राबवता येणार असून नागरिकांना अधिक प्रभावी सुविधा मिळण्यास मदत होणार आहे. महापालिकेकडे हस्तांतरीत करण्यात येणाऱ्या शाळांमध्ये गुणवत्तापूर्ण शिक्षण, इमारतींची दुरुस्ती, डिजिटल शिक्षण सुविधा, शिक्षकांची भरती यावर विशेष भर दिला जाणार आहे. या शाळांच्या व्यवस्थापनासाठी पुढील पाच वर्षांसाठी ८० टक्के शासन अनुदान देण्यात यावे, अशी मागणी आमदार राजन नाईक यांनी केली होती. या मागणीला मुख्यमंत्र्यांनी तात्काळ मान्यता दिली असून, याबाबतचा निर्णय येत्या मंत्रिमंडळ बैठकीत अधिकृतरीत्या जाहीर होण्याची शक्यता आहे.

झाडांची छाटणीमुळे ४५ पक्षांचा मृत्यू

■**ठाणे** : गुरुवारी सायंकाळी ६ वाजताच्या सुमारास आपत्ती व्यवस्थापन कक्षाकडे प्राप्त झालेल्या घटनेच्या माहितीनुसार आनंद नगर, घोडबंदर रोड या ठिकाणी ऋतू इन्क्लेव्ह सोसायटीच्या आवारात बिल्डिंग नंबर ए७

समोर सोसायटीच्या आवारात खाजगी ठेकेद्वाराकडून झाडांची छाटणी केल्यामुळे अनेक पक्षी घरट्यांसोबत खाली पडले होते व झाडांच्या फांद्याखाली अडकून पडले होते.यामध्ये ४५ पक्षांचा मृत्यू तर २८ पक्षी जखमी झाले आहेत. घटनास्थळी कासारवडवली पोलीस स्टेशनचे कर्मचारी, वनविभागाचे कर्मचारी, वाईड वेल्फेअर असोसिएशनचे कर्मचारी, माय पाल क्लबचे कर्मचारी, वृक्ष प्राधिकरण विभागाचे कर्मचारी व आपत्ती व्यवस्थापन कक्षाचे कर्मचारी १ पिकअप वाहनासह उपस्थित होते. पक्षांमध्ये गाय बगळा व बगळा प्रजातीचे ४५ पक्षांचा मृत्यू झाला आहे व पक्षांच्या घरट्यांमध्ये असलेली अर्संख अंडी देखील फुटली आहेत तसेच २८ जखमी पक्षांना झाडांच्या फांद्या खालून बाहेर काढून उपचारासाठी खाजगी पशुवैद्यकीय दवाखान्यात दाखल करण्यात आले आहे. सदरची तक्रार संबंधित विभागामध्ये कळविण्यात आली असून, संबंधीत विभागाला लवकरात लवकर कार्यवाहीची सूचना देण्यात आली आहे.

न्यू माहीम शाळेची इमारत मजबूत!

फायद्यासाठी इमारत पाडत असल्याचा पालक, माजी विद्यार्थ्यांचा आरोप

■**मुंबई** : मुंबई महानगरपालिकेची छोट्याणी रोड-वर असलेली न्यू माहीम शाळेची इमारत मजबूत असून ती पाडू नये, अशी मागणी करत विद्यार्थ्यांचे पालक, माजी विद्यार्थी तसेच या परिसरातील नागरिक शुक्रवारी शाळेबाहेर एकवटले होते. तसेच, सदर शाळेची इमारत ही कोणाच्या तरी फायद्यासाठी जाणूनबुजून पाडली जात असल्याचा आरोप येथे उपस्थित पालकांनी केला. शाळेच्या इमारतीअभावी मुलांच्या शिक्षणाचा तसेच भविष्याचा प्रश्न ऐरणीवर आला असल्याची कैफियत यावेळी पालकांनी मांडली. दरम्यान, काही महिन्यांपूर्वी पालिकेने या शाळेच्या इमारतीला धोकादायक इमारत असे घोषित केले आहे.

मुंबई महापालिकेच्या न्यू माहिम शाळेत सुमारे २००० हून अधिक विद्यार्थी १ ली ते दहावीचे शिक्षण घेत आहेत. हे विद्यार्थी माहिम, धारावी, शाहूनगर या भागातून या ठिकाणी शिकायला येतात. दरम्यान, पालिकेने काही महिन्यांपूर्वी या शाळा इमारतीची स्ट्रक्चरल ऑडिट केले. त्यानंतर १७

डिसेंबर २०२४ रोजी शाळेची इमारत सी - १ धोकादायक श्रेणी म्हणून घोषित करण्यात येणार असल्याचे महापालिकेमार्फत सांगण्यात आले होते. तसेच, न्यू माहीम मनपा शालेय इमारत धोकादायक घोषित केल्यामुळे १६ जूनपासून कोणत्याही विद्यार्थ्याला शाळेत प्रवेश देऊ नये, शालेय इमारतीतील सर्व शिक्षकांनी आपापल्या तांरिका तळमजल्यावरील सुरक्षित वर्गाखोल्यांमध्येच घ्याव्यात, तसेच मुख्याध्यापकांनी शिपायांच्या मदतीने स्थलांतरीत करणाऱ्या सामानाबाबत सर्व कार्यवाही करावी, जेणेकरून वेळेचा अपव्यय होणार नाही, असे पालिकेकडून शाळेला सांगण्यात आले.

“न्यू माहीम शाळेची इमारत अतिशय मजबूत आहे, इमारतीच्या छात्रांचे प्लास्टर उखडले गेले आहे. त्यांची दुरुस्ती केल्यास शाळेला काहीही धोका नाही. मात्र, शाळेला थेट धोकादायक घोषित करून जमीनवेदस्त करण्याचा घाट घातला जात आहे.”

—प्रणाली राजूत, आम आदमी पक्ष

“शाळेतील नववी आणि दहावीच्या विद्यार्थ्यांचे जवळच्या कापडा बाजारातील शाळेत आणि न्यू सायन या शाळांमध्ये स्थलांतर करण्यात आले आहे. पालिकेच्या वास्तुशास्त्रज्ञ आणि अभियंता विभागाने दिलेल्या अहवालानंतरच शाळा बंद करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.”

—प्राची जांभेकर, शिक्षणाधिकारी, मुंबई महानगरपालिका

वैद्यकीय प्रवेश प्रक्रियेत आर्थिक देवाणघेवाणीपासून सावध राहा... आर्थिक गुप्तवार्ता पथकाचे आवाहन

■**फसवणूक टाळण्यासाठी नागरिकांनी घ्यावयाची खबरदारी**

- कोणत्याही अनधिकृत व्यक्तीच्या किंवा संस्थेच्या खासगी आरवासानांवर विश्वास ठेवू नये.
- प्रवेश प्रक्रिया ही फक्त अधिकृत शासकीय संकेतस्थळ किंवा अधिकृत संस्थाच चालवतात, याची खात्री करावी.
- कोणत्याही आर्थिक व्यवहारात अधिकृत पावतीची मागणी करावी.
- शंका वाटल्यास तत्काळ पोलिसांकडे किंवा आर्थिक गुप्तवार्ता पथकाकडे माहिती द्यावी.

■**नवी मुंबई** : राज्यातील वैद्यकीय अभ्यासक्रमांसाठीची प्रवेशप्रक्रिया पुढील आठवड्यापासून सुरू होत असून त्या पार्श्वभूमीवर नवी मुंबई व परिसरातील अनेक शैक्षणिक संस्थांनी मार्गदर्शन सत्रांचे आयोजन सुरू केले आहे. मात्र, या मार्गदर्शन सत्रांच्या आडून काही फसवणूक करणाऱ्या व्यक्ती किंवा संस्थांनी विद्यार्थ्यांना खोट्या आश्वासनांच्या आधारार व गंडा घालण्याची शक्यता असल्याचा गंभीर इशारा आर्थिक गुप्तवार्ता पथक, नवी मुंबई यांनी दिला आहे.

या संदर्भात बोलताना पोलीस उपनिरीक्षक नरेंद्र पाटील यांनी सांगितले की, मॅनेजमेंट कोट्यातून किंवा इतर कोणत्याही छुप्या मार्गाने वैद्यकीय प्रवेश मिळवून देण्याच्या नावाखाली काही व्यक्ती किंवा संस्था

विद्यार्थ्यांना तसेच त्यांच्या पालकांना गंडा घालण्याचा प्रयत्न करत असल्याचे आढळून आले आहे.

अशा प्रकारच्या फसवणुकीपासून सर्वांनी सावध राहणे, आवश्यक आहे. त्यांनी असेही स्पष्ट केले की, जर कोणतीही व्यक्ती किंवा संस्था वैद्यकीय अभ्यासक्रमात प्रवेश मिळवून देण्याच्या मोबदल्यात रोखीची मागणी करत असेल, तर संबंधित विद्यार्थ्यांनी

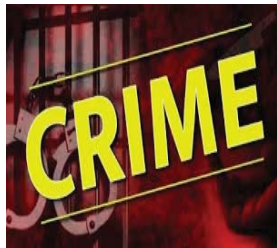
किंवा पालकांनी तत्काळ आर्थिक गुप्तवार्ता पथक, नवी मुंबई किंवा जवळच्या पोलीस ठाण्याशी संपर्क साधावा. याबाबत पोलिसांकडे तक्रार दाखल केल्यास योग्य ती कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.

वैद्यकीय प्रवेशप्रक्रिया ही अत्यंत महत्त्वाची आणि संवेदनशील बाब असून तिच्यात कोणताही अनधिकृत हस्तक्षेप किंवा आर्थिक देवाणघेवाण होणे गंभीर गुन्हा मानला जातो. त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी आणि पालकांनी पूर्ण दक्षता घेऊन प्रवेशप्रक्रियेचा अधिकृत मार्गच अनुसरावा, असे आर्थिक गुप्तवार्ता पथकाने स्पष्ट केले आहे. फसवणुकीपासून संरक्षण ही जवळ पोलीसांची नव्हे तर प्रत्येक सुजाण नागरिकाची जबाबदारी आहे, हे लक्षात घेऊन अधिक सजग आणि सतर्क राहावे, असे आवाहनही या पथकाकडून करण्यात आले आहे.

इंजिनिअरिंगचा ‘टॉपर’ निघाला चोर

■**पुणे** : बुधवार पेठेतील सराफी पेढीतून पावणेपाच लाख रुपयांची फॉर्मिग ज्वेलरी चोरून कर्नाटकमध्ये पळून गेलेल्या तरुणाला विश्रामबाग पोलिसांनी चार दिवसांच्या तपासानंतर अटक केली. हा तरुण कोणताही सराईत गुन्हेगार नसून, अभियांत्रिकीचे शिक्षण घेताना ‘टॉपर’ राहिलेला विद्यार्थी आहे.

चोरी करणारा तरुण (वय १९) मूळचा कर्नाटकातील कोलार येथील अरनहल्ली गावातील आहे. त्याने सहा जुलैला मध्यरात्री एकच्या सुमारास, दुकानाच्या वॉशरूमच्या खिडकीतून प्रवेश करून फॉर्मिग ज्वेलरी लंपास केली. दुसऱ्या दिवशी दुकानमालकाने विश्रामबाग पोलिस ठाण्यात तक्रार दाखल केली.

विश्रामबाग पोलिस ठाण्याचे निरीक्षक संतोष पांडरे यांच्या मार्गदर्शनाखाली सहायक निरीक्षक राजेश उस्मागवकर यांच्या तपास पथकाने २३० ते २५० ‘सीसीटीव्ही’ फुटेज तपासून आरोपीचा मागोवा घेऊन आरोपीला अटक केली. चौकशीदरम्यान त्याने गुन्हाची कबुली दिली. त्याला न्यायालयात हजर केले असता १९ जुलैपर्यंत पोलिस कोर्टाडी सुनावण्यात आली आहे.

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटींग प्रेस, कार्यालय - गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरेगाव (पूर्व) मुंबई ४०००६६ (महाराष्ट्र), येथे छापून रुम नं. १०३, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मदिराजवळ, भाईंदर (पूर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहिल, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षच्या आधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधीत वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहिल.) भ्रमणध्वनी - ७४००००१४७४. Email : marathiekikaran2021@gmail.com